

EDLA JA ELIINA SAAREN RAHASTO

Maanviljelijäsisarusten tuki silmäsairauksien tutkimukselle

Rahasto perustuu maanviljelijä Eliina Saaren (15.6.1893–25.12.1972) ja hänen sukulaisensa, maanviljelijä Matti Mäkilammen (14.11.1903–18.7.1974) testamenttiin. Rahasto kunnioittaa nimessään muistoa myös Eliina Saaren sisaresta Edla Saaresta (25.11.1887–27.7.1967). Rahasto edistää silmäsairauksien tutkimusta.

Ilmajoella syntyneiden Edla ja Eliina Saaren vanhemmat olivat vuokraaja Jaakko Jaakonpoika Saari ja Magdalena Hermannintytär. Näillä oli kolme tytärtä ja yksi poika. Perhe muutti 1908 Alavudelle, jossa isä Jaakko Saari piti kievaria toimiessaan Räyskön virkatalon vuokraajana. Tyttaret saivat nuoresta pitäen kokemusta ruoanlaitosta ja muusta taloudenhoidosta. Eliina Saari huolehti vieraiden majoituksesta ja Edla Saari hoiti synnynnäisenä hevosihmisenä matkustavaisten kuljetukset kievarista toiseen. Varsinkin yöikaan tämä kysyi joskus rohkeutta.

Sisarukset vuokrasivat osan virkatalosta omaan käyttöönsä ja lunastivat sen myöhemmin itselleen. He rakennuttivat talon ja hankkivat lisämaita, ja 1930-luvulta alkaen he hoitivat karjaa ja viljelivät maata. Tällöinkin he jatkoivat majoituksen tarjoamista: Eliina Saari piti yli kymmenen vuotta koulukortteeria lukiolaisille, jotka tulivat lähikunnista jatkamaan koulunkäyntiä Alavudelle. Edla Saari viljeli maata ja hoiti lypsykarjaa, ja apuna sisaruksilla oli heidän kaukainen sukulaisensa Matti Mäkilampi, joka oli aikanaan tullut hevospojaksi jo heidän isälleen.

Yhdessä eläneet sisarukset olivat luonteeltaan hyvin erilaisia. Eliina oli erittäin seurallinen, temperamenttinen ja eloisa, Edla oli hiljaisempi, ja häntä pidettiin hyvin tahdikkaana. Yhteistä heille oli ahkeruus, säästäväisyys ja huumorintaju, ja heillä oli laaja ystäväpiiri. Nuorempana he olivat kuuluneet Lotta Svärd -järjestöön, nuorisoseuraan ja yhteis-

Eliina Saari. Kuva: SKR

koulun ompeluseuraan. Jatkossa työtä oli niin paljon, ettei harrastuksille juuri jäänyt aikaa käsitöitä lukuun ottamatta.

Sisarukset yrittivät muutaman kerran muuttaa erilleen mutta palasivat aina yhteen. Edla Saari asui muutaman vuoden Ylistarolla omassa talossaan 1930-luvun puolivälissä, mutta taloudenpito yksin osoittautui hankalaksi, joten sisaret asuivat loppuelämänsä yhdessä Alavudella.

Edla ja Eliina Saari olivat koko elämänsä ajan ahkeria eivätkä lopettaneet työntekoa iäkkäänäkään. Viimeisinä vuosinaan Edla Saari oli lähes sokea, eikä silmäleikkauksestaakaan ollut apua. Sisarusten varat päätettiin lahjoittaa Kulttuurirahastolle, jotta silmäsairauksia koskeva tutkimus edistyisi. Päätökseen vaikutti myös se, että sisarusten äiti oli tapaturman vuoksi elänyt sokeana 40 vuotta.

Osuuskunta Sigillum/Heli Teittinen

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.